

Rapport årsuppföljning 2024

Göteborgs universitetsbibliotek

Innehållsförteckning

Överbibliotekarien sammanfattar året.....	3
Stöd till utbildning och forskning av högsta kvalitet.....	4
Service till bibliotekets användare.....	4
Informationsförsörjning	5
Bibliotekets undervisning i kurser och program	8
Stöd till forskare	9
Tillgängliggörande och vård av specialsamlingar och arkiv	11
Hållbar och kunskapsbaserad samhällsutveckling	12
Samverkan	12
Hållbar utveckling.....	13
Sammanhållen organisation, attraktiv arbetsplats och studiemiljö	14
Arbetsmiljö och kompetensförsörjning	14
Ekonomi	16
Avslutande ord	19
Styrning och finansiering.....	19
Utmaningar med lokalförsörjning	19

Universitetsbibliotekets (UB) årsuppföljningsrapport för 2024 följer universitetets mallar för årsuppföljning men har anpassats för att bättre passa bibliotekets verksamhet. Innehållet i rapporten är framtaget av chefer och grupperingar av medarbetare samt personalhandläggare, ekonomiconroller, samordnare för lika villkor, hållbarhetssamordnare och facility manager. Rapporten är sammanställd av bibliotekets funktion för planering och uppföljning samt teamet för webb och kommunikation.

Överbibliotekarien sammanfattar året

Som framgår i denna årsuppföljning för 2024 är Göteborgs universitetsbiblioteks bidrag till lärosätet omfattande och av hög kvalitet. Likafullt det som återfinns här är bara ett litet axplock. Det mest grundläggande är givetvis informationsförsörjning till samtliga fakulteter. Något som fungerar så väl att det nog inte alltid inses vilket arbete som ligger bakom att upprätthålla inte bara själva utbudet utan också den teknik som krävs för att tillgängliggöra medierna. Här agerar vi i såväl ett nationellt som ett internationellt samspel där både politik och tuffa förhandlingar med förlag placerar oss som ett av de allra största universitetsbiblioteken i en ansvarsfull och strategisk position.

Jag nämner politik och tänker då särskilt på riktningen mot ett öppet vetenskapssystem där forskningens resultat maximalt kommer samhället till dels. Det ställer nya krav på forskare och lärare att orientera sig själva och sina studenter. Behovet av universitetsbibliotekets pedagogiska stöd och undervisningsverksamhet är därför större än någonsin. Utvecklingen inom AI-området förstärker detta behov och vår personal möter frågor om exempelvis hur man ska tänka kring AI-generad text. Medie- och informationskunnighet (MIK) är mer angeläget än någonsin, och inom Göteborgs universitetsbibliotek har vi satsat kraftfullt på att utveckla personalens AI-kompetens för att kunna möta lärosätets behov.

Mycket av universitetsbibliotekets utmaningar har under lång tid handlat om lokalbehov. Sådana kommer av att universitetsbiblioteket har behov av att kunna härbärgera sina ovärderliga samlingar och alltså en viss tillväxt av fysiska medier. Men för Göteborgs universitetsbibliotek är utmaningarna mer än så och kommer av de planer som har att göra med ambitioner som sedan 2010-talets inledning har pågått kring Näckrosområdet, där lärosätet förtätar och fördjupar samverkan mellan konstnärlig och humanistisk fakultet. Till det kommer den oroliga omvärlden som medfört att Humanistiska biblioteket inte längre kan använda sina nedre våningar eftersom de är skyddsrumsklassade. Lokalsituationen är med andra ord prekär och de tillfälliga lösningar som blivit nödvändiga är på alla sätt resurskrävande både under förflyttning och upprätthållande av tillgång. Nu märks på allvar konsekvenserna av frångåendet av den ursprungliga planen att det skulle varit en färdig bibliotekslösning vid Näckrosområdet 2023.

I samband med denna årsuppföljning avslutas också strategiperioden 2022–2024. Det är egentligen en kort period, och för ett universitetsbibliotek av vår kaliber vars verksamhet i delar behöver sikta mot evigheten måste vi även i de strategiska dokumenten ta höjd för längre cykler. Det gör vi konkret genom att låta några aktiviteter föras över i strategin för 2025–2027. Detta förhållande gör att det inte är avgörande att slutrapportera strategiperioden här, den viktigaste utvecklingen av universitetsbiblioteket tar längre tid än tre år. Så också allt det som utgår från den övergripande målsättningen i strategidokumentet: att föra universitetsbiblioteket än närmare den akademiska verksamheten. Det handlar om att universitetsbiblioteket som akademisk stödverksamhet, där delar av det vi sysslar med gränsar till eller rent av är kärnverksamhet, måste fungera så att vi optimalt fångar utbildningens och forskningens behov. Det kräver fortlöpande verksamhetsutveckling och ödmjukhet inför behovet av att ompröva arbetssätt och prioritering. Men det handlar också om att visa att vi har en formell ordning som tillåter en strategisk dialog med fakulteterna. Under strategiperioden har UB arbetat med att ta omhand och fullfölja rekommendationerna i Björn Brorström utredning av universitetsbibliotekets finansiering och styrning från 2021. Vid sidan av att arbeta vidare med att implementera en ny finansieringsmodell har inrättandet av Biblioteksstyrelsen, och att där få till en kraftfull och ömsesidig dialog, varit den strategiskt långsiktigt viktigaste insatsen.

Morgan Palmqvist,
Överbibliotekarie

Stöd till utbildning och forskning av högsta kvalitet

Service till bibliotekets användare

Universitetsbiblioteket ska sörja för professionell informationstjänst och studieplatser i bibliotekets lokaler. Biblioteket ska ägna speciell uppmärksamhet åt användare med särskilda behov

(ur universitetsbibliotekets uppdrag)

Aktiviteter från verksamhetsplan

Användarpanel

Universitetsbiblioteket har startat upp en bibliotekspanel dit intresserade studenter, anställda och andra användare kan anmäla sig. Bibliotekspanelen ska vara en resurs i universitetsbibliotekets förbättringsarbete, där vi kan undersöka vad våra användare tycker om våra tjänster, vår service samt testa nya idéer och tankar. Rekrytering till panelen sker löpande och under året har deltagarna hjälpt oss öka förståelsen för hur bibliotekets webbplats används.

Trender och analys

Nyckeltalen för bibliotekets tjänster inom området användarservice domineras storleksmässigt av användning av de **fysiska biblioteken**, **universitetsbibliotekets webbplats** och **chattsupport**.

De etablerade digitala och fysiska tjänsterna utnyttjas väl och fluktuerar inte mycket över tid. Alla bibliotek hade under 2024 ett ökande besöksstryck vilket visar att tillgång till studieplatser, tryckta samlingar och fysiska supportfunktioner fortsatt behöver prioriteras. De totala antalet besök ökade med **9 %** under 2024 jämfört med föregående år.

Universitetsbibliotekets chatt har på kort tid etablerats som en populär och effektiv supporttjänst. Under 2024 genomfördes cirka **8700** chattar vilket innebär cirka **35** chattar per dag. Det är en ökning med **19 %** jämfört med 2023.

Höjdpunkter från verksamheten

Valvaka på Samhällsvetenskapliga biblioteket

I samarbete med studentkårsföreningarna Gaudium och Studentgruppen Globala arrangerades en fullsatt valvaka med cirka 100 deltagare på Samhällsvetenskapliga biblioteket på Vasagatan i samband med USA:s presidentval. Kvällen innehöll panelsamtal med forskarna Patrik Öhberg på SOM-institutet och Niklas Håkansson på JMG om bland annat kampanjstrategier, väljarbeteenden, polariseringens effekter på demokratin och väljarnas förtroende. Utöver detta kunde besökarna gå tipspromenad och besöka bibliotekets utställning om svensk dagspress rapportering av amerikanska presidentvalet historiskt sett.

Bokningsbara individuella studieplatser

Under året har UB startat ett pilotprojekt med bokningsbara individuella studieplatser. Detta innebär att användare kan boka sin plats i förväg, vilket har visat sig viktigt för att reducera stress, inte minst för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Platserna är utformade enligt GU:s riktlinjer för studiearbetsplatser. De finns på Humanistiska biblioteket och är öppna för alla studenter att boka.

Informationsförsörjning

Göteborgs universitetsbiblioteks kärnuppgift är att ansvara för vetenskaplig och konstnärlig informationsförsörjning för studenter, forskare, lärare men även allmänhet

(ur universitetsbibliotekets uppdrag)

Aktiviteter från verksamhetsplan

Förbättrad exponering av mediareсурser

En genomlysning av metoder för att förbättra exponeringen av e-böcker och databaser i digitala kanaler såväl som i de fysiska rummen har gjorts. Några utkomster är nyhetsserien *Bibliotekarien tipsar* på webben, bättre beskrivning av innehåll i databaslistan, QR-koder i bokhyllan som hänvisar till e-böcker samt digitala skärmar i lokalerna med information om till exempel kursböcker och e-resurser.

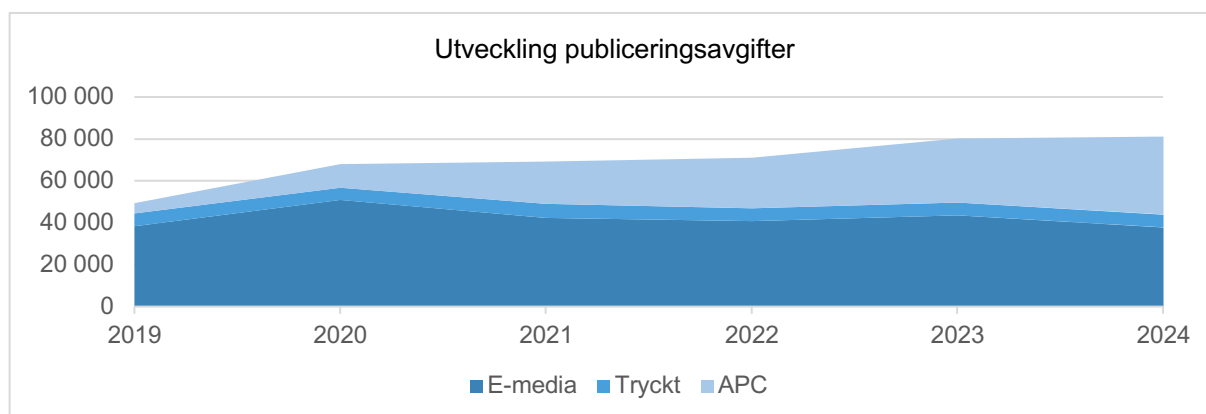
Förberedelser för utrymning av skyddsrum

Universitetsbiblioteket har under lång tid förvarat tryckta samlingar i lokaler som är skyddsrumsklassade. Efter en inspektion av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har hyresvärden anmodat tömning av två våningsplan i Humanistiska bibliotekets 50-talsdel. Förarbete har pågått under 2024 inför omdisponering och flytt av den stora mängden tryck. En större insats i form av sanering av mögelskadad litteratur har påbörjats. Flytten sker under våren 2025 till den nyetablerade depån i Änggården.

På Ekonomiska biblioteket är det öppna magasinet på plan 1 klassat som skyddsrum. I magasinet finns 45 hyllmeter böcker inom ämnesområdena juridik, företagsekonomi och nationalekonomi som inte funnits registrerat i Libris eller den lokala katalogen. Under 2024 har en halv tjänst avsatts för att åtgärda luckan. Hälften av materialet har nu synliggjorts i Libris och hela insatsen beräknas vara avslutad till sommaren 2025. Att litteraturen är sökbar underlättar vid en eventuell omlokalisering.

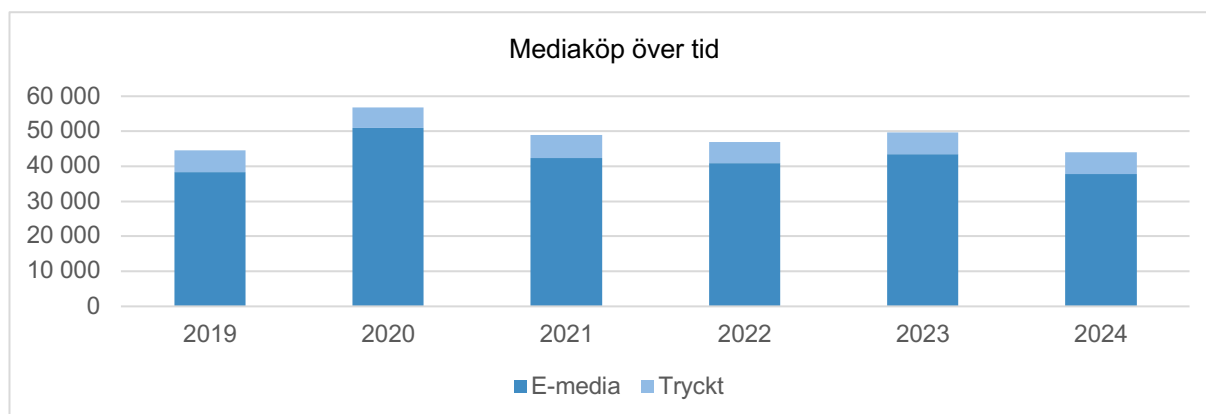
Trender och analys

Kostnader kopplade till informationsförsörjning delas in i media, där både elektronisk och tryckt media ingår, samt publicering där avgifter för forskares publicering ingår.

Utvecklingen av publiceringsavgifterna (APC) är en konsekvens av den pågående övergången till ett öppet vetenskapssystem, där den nationella inriktningen är att betala för publicering i open-access tidskrifter. UB tecknar avtal via det nationella konsortiet BIBSAM, vilket ger reducerade priser och en centraliserad hantering. Publiceringsavgifterna skulle annars belasta institutionerna där forskarna är verksamma.

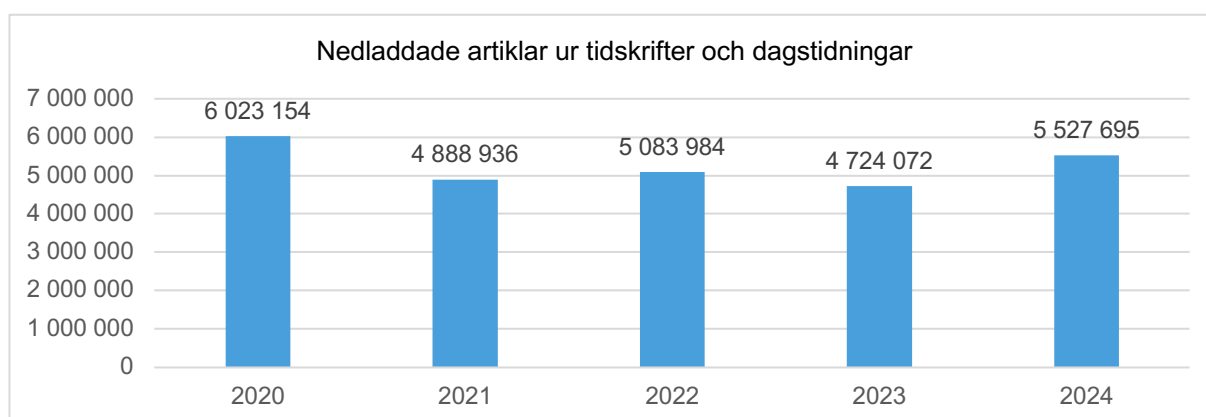
Publiceringsavgifterna ökar över tid och motsvarar 2024 knappt hälften av budgeten för media och publicering. Mellan åren 2023 och 2024 har kostnaderna ökat med 6,5 miljon vilket innebär att publiceringsavgifterna ligger på samma nivå som mediaköpen. Denna ökning av publiceringsavgifter beror på att forskningsfinansiärerna (Vetenskapsrådet, Forte, Formas och Vinnova) inte längre bidrar till finansieringen av ett antal BIBSAM-avtal. Det innebär att lärosätena fått en ökad kostnad för dessa avtal under 2024. Förändringar i utfördelningen till lärosätena för dessa avtal bidrar också till kostnadsökningen. Ytterligare en aspekt är att universitetets forskare publicerat sig något mer än förväntat i ansedda tidskrifter vilket är en positiv utveckling.

Kostnaden för e-media (e-böcker, e-tidskrifter och databaser) ligger i snitt på 42 Mkr den senaste 6-årsperioden. Köp av tryck, audiovisuellt material och noter ligger relativt konstant över tid, strax över 6 miljoner. Prisutvecklingen på utländska medier och en svag kronkurs de senaste åren har bidragit till svagare köpkraft. Tydliga trender är att utbudet av forskningsintressanta e-resurser ökar inom ämnesområdet humaniora och att istället för AI i söktjänster resulterar i ett högre prissegment.

Universitetsbiblioteket möter utmaningarna genom att stärka dialogen med fakulteterna kring mediebehovet, för att säkra innehav av rätt resurser. I verksamhetsplanen 2025–2026 läggs särskilt fokus på kontaktarbete för att öka träffsäkerheten i utbudet både vad gäller nya och befintliga resurser.

Användning av mediareсурser

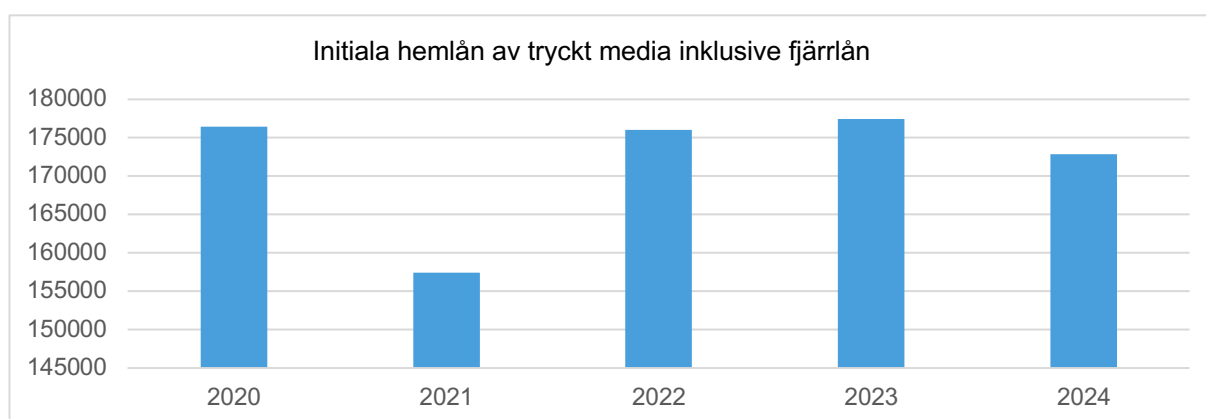

Efter att ha legat på ungefär samma nivå under några år syns en ökning under 2024 som närmar sig användningen under pandemiåren. Ökningen har en tydlig koppling till antalet registrerade studenter vid lärosätet.¹ Läsåret 2023–2024 var antalet inskrivna studenter i stort sett på samma nivå som under

¹ [Antal registrerade studenter vid Göteborgs universitet 2023/24 \(Universitetskanslerämbetets webbplats\)](#)

pandemiåren 2020–2021. Den högre användningen under pandemin beror också på ett ökat utbud av e-resurser under den perioden.

En bidragande orsak till årets ökning kan även vara resultatet av en punkt i verksamhetsplanen för 2024: *Förbättra exponeringen av e-böcker och databaser i digitala kanaler såväl som i de fysiska rummen*. Flera åtgärder, som förbättrad tjänst för databassökning, riktade nyheter kring nya resurser samt skyltar i bokhyllor med QR-koder med länkar till e-böcker, kan tillsammans ha bidragit till att synliggöra e-resurserna ytterligare.

2024 gjordes 172 900 initiala hemlån av tryckt media. Med omlån blev siffran 278 180, något lägre än 2023. Utöver hemlånen gjordes 15 841 läsesalslån. Av dessa utgjorde 6 830 lån av mikrofilmer.

Mediaköp fördelat på typ:

Kostnader (tkr)

• Böcker	3 077	• Elektroniska media	34 979
• Kursböcker	1 588	• Övriga publikationer	285
• Tryckt periodika	1 206		

Totalt medieköp: **43 981**

Införlivandet av svenska publikationer via pliktleverans samt en mindre andel gåvor uppgick till totalt 7 600 exemplar 2024.

Höjdpunkter från verksamheten

Språklig bredd i samlingarna

Biblioteket har erhållit 200 tkr i fondmedel från stiftelsen Johan Visings högskolefond för katalogisering av spansk och portugisisk litteratur i den Iberoamerikanska samlingen. Samlingen består av 50 000 volymer varav närmare 20 000 i nuläget inte är sökbara i Libris eller i universitetsbibliotekets egna söktjänster. En bibliotekarie med språkkunskaper och erfarenhet av katalogisering av äldre tryck har projektanställts för medlen. Satsningen bidrar till språklig och kulturell bredd i bibliotekets bestånd och berikar det nationella utbudet.

Tillgängliggörande av informationsresurser – upphandling av söktjänst

Informationsresurserna, både tryckta och elektroniska, tillgängliggörs genom söktjänsten Supersök på bibliotekets webbplats. Programvaran som ligger bakom är upphandlad enligt Lagen om offentlig upphandling och under 2024 har en ny upphandling skett. Upphandlingen resulterade i ett nytt tecknat avtal för att fortsätta med den nuvarande programvaran, Primo från Ex Libris/Clarivate. Det innebär att våra användare inte behöver lära sig ett nytt system för att hitta informationsresurser.

Bibliotekets undervisning i kurser och program

Universitetsbiblioteket ska, på uppdrag från institutioner, tillhandahålla undervisning med mål att stärka studenternas informationskompetens

(ur universitetsbibliotekets uppdrag)

Bibliotekets undervisning för studenter syftar till att förbättra och underlätta institutionernas arbete med att stödja studenternas måluppfyllelse. Undervisningen främjar studenternas utveckling av analytiska förhållningsätt till informationskällor och informationssökning samt utveckling av kunskaper om att söka fram, bedöma och hantera information. 12 970 studenter deltog i bibliotekets undervisning i program och kurser under året. Den samplanerade undervisningen kompletteras med öppna visningar och handledning av referenshanteringsprogram samt annat pedagogiskt stöd inom ramen för exempelvis Studentsnabben.

Aktiviteter från verksamhetsplan

Enkätstudie av relevansen i bibliotekets undervisning utifrån ett studentperspektiv

Under höstterminen genomfördes en enkätundersökning där studenter på grundnivå och avancerad nivå fick svara på frågor om undervisningens relevans. Enkäten besvarades av 2 009 studenter från samtliga fakulteter. Svaren visar att undervisningen i mycket hög grad bedöms vara relevant av deltagarna. Totalt 95 procent av studenterna ansåg att undervisningen kommer vara till användning i deras arbete i den aktuella kursen och 92 procent av studenterna angav att de

Jag kommer att ha användning av det jag har lärt mig idag i mitt arbete med kursen.
I will be able to make use of what I have learned today in my course work.

[Mer information](#)

● Ja/Yes	1933
● Nej/No	20
● Vet ej/Don't know	84

Jag skulle rekommendera tillfället till studenterna som läser kursen nästa gång.
I would recommend this session to future students groups.

[Mer information](#)

Insikter

● Ja/Yes	1867
● Nej/No	45
● Vet ej/Don't know	125

skulle rekommendera undervisningen till kommande studenter. Svaren i enkäten visar att undervisningen stärker deltagarnas förmåga att söka, hantera och använda information på ett adekvat reflekterande sätt. Enkätstudien indikerar att bibliotekets arbete för att bidra till hög kvalitet i universitetets utbildningar kan betraktas som framgångsrikt utifrån studentperspektivet.

Utvecklingsarbete för stärkt tillgänglighet

Under 2024 genomfördes en satsning för att stärka tillgänglighetsanpassningen i bibliotekets undervisning. Kompetensutvecklande aktiviteter inom tillgänglighetsfrågor har genomförts för alla undervisande bibliotekarier. Arbetet har resulterat i en checklista för bibliotekets undervisare. I samarbete med Enheten för akademiskt språk (ASK) har webbresursen [Guide till att söka, läsa och skriva på Studentportalen](#) bearbetats för ökad tillgänglighet.

Högskolepedagogiskt stöd för lärare och utbildningar på universitetet

Sedan hösten 2023 ansvarar UB för kursmodulen "Teaching methods to promote students' critical information awareness" inom ramen för universitetets baskurs i högskolepedagogik (PIL101). Kursens syfte är att stärka universitetslärares förmåga att stödja studenters utveckling av informationskompetens. Modulen har genomförts vid tre tillfällen med goda deltagarutvärderingar och god genomströmning. Under hösten arrangerade biblioteket även en workshop för GU:s nätverk för utbildningsansvariga (UTAN) om hur utbildningar kan arbeta strategisk för att främja sina studenters utveckling av informationskompetens.

Trender och analys

Antalet samarbeten mellan utbildningsmiljöer på Göteborgs universitet och bibliotekets undervisningsverksamhet fortsätter att öka. Under 2024 har biblioteket inlett samverkan med sex nya utbildningsprogram:

- Kandidatprogrammet för Kognitionsvetenskap, IT-fakulteten
- Sports Coaching kandidatprogram, Utbildningsvetenskapliga fakulteten
- Master of Science in Economics, Handelshögskolan
- Master of Science in Innovation and Industrial Management, Handelshögskolan
- Antropologprogrammet, Samhällsvetenskapliga fakulteten
- Mastersprogram inom miljövetenskap och biologi, Naturvetenskaplig fakultet

Höjdpunkter från verksamheten

Bibliotekets undervisningsverksamhet lyfts fram i ny antologi

Hösten 2024 publicerades antologin *Stöd för forskning och utbildning: lärosätesbiblioteken i Sverige*. Syftet med antologin är att öka kunskapen om lärosätesbibliotekens bidrag till utbildning och forskning. Antologin kommer att användas som kurslitteratur på de biblioteks- och informationsvetenskapliga utbildningarna. I antologin har tre undervisande bibliotekarier från universitetsbiblioteket beskrivit undervisningsverksamheten vid ett lärosätesbibliotek i kapitlet "Den undervisande bibliotekarien".

Stöd till forskare

Universitetsbiblioteket ska erbjuda tjänster i form av publiceringsstöd och digitaliseringsverksamhet riktad till universitetets forskare

(ur universitetsbibliotekets uppdrag)

Aktiviteter från verksamhetsplan

Utvärdering av bibliometrisk modell

Under hösten 2024 fick UB i uppdrag av Forskningsnämnden att utvärdera den bibliometriska modellen som används för att fördela delar av forskningsanslaget vid Göteborgs universitet. Arbetet med utvärderingen har bland annat identifierat behovet av indikatorer som mäter öppenhet och samhällsnytta. Detta är krav som allt oftare ställs från bland annat forskningsfinansiärer när det gäller utvärdering och medelstildelning. Resultaten kommer att presenteras i början av 2025.

Vidareutveckla professionella och tillgängliga informationstjänster

Under 2024 har universitetets publikationsdatabas GUP vidareutvecklats för att förbättra importflödet från Web of Science och Scopus. Ett nytt gränssnitt har byggts för att importera poster direkt till GUP, vilket ökar kvaliteten och sparar tid. Ett nytt arbetssätt för att hantera personer och organisationer har påbörjats, vilket kommer att underlätta för forskare och förbättra datakvaliteten.

Kompetensutveckling kopplad till AI och digitalisering

Generativ AI har under året varit mycket omdiskuterat. AI-utvecklingen berör informationssökning och informationshantering och inte minst ett kritiskt förhållningssätt till information. UB har arbetat med kompetensutveckling för doktorander och forskare liksom för universitetsbibliotekets personal för att ta tillvara möjligheter med generativ AI men också för att medvetandegöra dess potentiella problem. Genom presentationer vid "20 minuter för forskare", på personalmöten och doktorandkurser synliggörs universitetsbibliotekets stöd i frågor som gäller generativ AI. Presentationerna har väckt stort intresse, inte minst jämfört med andra teman.

Trender och analys

Under året genomfördes **75** presentationer inom **30** teman i webinar-serien *20 minuter för forskare*, med totalt **953** deltagare och ett genomsnitt på **32** besökare per tema. Detta att jämföra med 2022 då serien hade **420** deltagare respektive 2023 med **614** deltagare.

Forskningsdatastödet, där universitetsbiblioteket ingår som en av flera aktörer, hanterade **302** supportärenden, en ökning från **136** ärenden 2022 och **265** ärenden 2023.

Stöd till systematiska litteratursökningar är fortsatt en efterfrågad tjänst, med **45** genomförda sökuppdrag under året.

Höjdpunkter från verksamheten

Policy för öppen publicering

Göteborgs universitets första policy för öppen publicering antogs av rektor den 9 oktober 2024. Policyn har utarbetats av en arbetsgrupp med representanter från fakulteterna och UB, med universitetsbibliotekets representant i Forskningsnämnden som sammankallande. Därefter har den behandlats i nämnder och ledningsgrupper. Policyn innebär ett tydligare mandat för olika aktörer på universitetet, inklusive universitetsbiblioteket, att främja öppen publicering för forskningsresultat i olika publikationstyper och tydliggör ansvarsfördelningen på universitetsnivå och fakultetsnivå.

Deltagande i doktorandhandledarutbildning

Från och med 2024 deltar biblioteket med ett moment på den högskolepedagogiska kursen för doktorandhandledare (PIL201). Momentet erbjuder en möjlighet att varje år nå ett 80-tal blivande doktorandhandledare på GU med information om det stöd som UB har att erbjuda doktorander och handledare. Stödet inkluderar informationssökning, referenshantering, publiceringsfrågor och öppen vetenskap, fjärrlån och val och användning av AI-verktyg för informationssökning.

Tillgängliggörande och vård av specialsamlingar och arkiv

Universitetsbiblioteket ska vårda och tillgängliggöra det kulturarv som finns i bibliotekets omfattande samlingar

(ur universitetsbibliotekets uppdrag)

Aktiviteter från verksamhetsplan

Nya webbplatser för KvinnSam och kulturarvssamlingar

Under 2024 har ett stort arbete lagts på att utveckla KvinnSams och Kulturarvets webbresurser. En förstudie för en ny webbplats för KvinnSam har genomförts och ett projekt startade i slutet av året med syfte att ta fram en ny användarvänlig och tillgänglig webbplats i universitets webbplatsplattform Drupal med lansering i maj 2025.

Ett webbprojekt med fokus på kulturarvssamlingarna vid Göteborgs universitetsbibliotek har också pågått. Webbplatsen ska samla och synliggöra de specialsamlingar, handskrifter och arkiv som finns på universitetsbiblioteket för att möjliggöra ökad forskning på samlingarna och nå ökad medvetenhet om deras existens. Webbplatsen lanseras i början av 2025.

E-arkiv

Personer, föreningar och organisationer lever i dag sina liv digitalt via hemsidor, bloggar och på Facebook vilket innebär att samtida och framtida arkiv i de flesta fall är hybridarkiv och innehåller både analogt och digitalt material. Ett förslag på en handlingsplan för att hitta en plattform och ett arbetssätt för att på ett hållbart sätt bevara och tillgängliggöra digitalt födda arkiv har tagits fram under året.

Hållbara magasin

En viktig milstolpe under året har varit färdigställandet av en ny avdelning för rariteter på Humanistiska biblioteket. En säkerhetsanpassad miljö är en förutsättning för att biblioteket ska kunna fortsätta att ta emot arkiv och andra donationer.

Trender och analys: Förvärv av material

37

stycken accessioner till bibliotekets specialsamlingar och arkiv. Av dessa var 11 tilläggsaccessioner till redan befintligt material. Totalt uppgick tillväxten under 2024 till 12,3 hyllmeter.

23

stycken accessioner och tilläggsaccessioner förvärvades till KvinnSams arkiv om totalt 14,76 hyllmeter. Av dessa kan nämnas material från Riksförbundet Internationella Föreningar för Invandrarkvinnor RIFFI, arkivet efter författarinnan och journalisten Margareta Stål, samt tilläggsaccessioner till Elin Wägners arkiv.

Höjdpunkter från verksamheten

Digitalisering av Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstads arkiv

KvinnSam har under året fått drygt 1,3 miljoner från Riksbankens jubileumsfond/Kungliga biblioteket. Medlen kommer att användas för att digitalisera Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstads arkiv. Under hösten anställdes en person för att inleda arbetet.

Samarbete med Institutionen för kulturvård

Det sedan tidigare etablerade samarbetet med Institutionen för kulturvård har under året inneburit att universitetsbiblioteket har deltagit i undervisning kring pergament och bokband och att UB fungerat som praktikplats. Samarbetet har även omfattat forskning kring Strindbergs Infernomanuskrift som bland annat medfört ett besök på Riksantikvarieämbetets Kulturarvslaboratorium i Visby.

Hållbar och kunskapsbaserad samhällsutveckling

Samverkan

Digitalisering av det svenska trycket (DST)

Inom det nationella bibliotekssamarbetet för digitalisering av det svenska trycket, [DST](#), har fokus under 2024 varit att hitta gemensamma lösningar på övergripande strategiska frågor inom tillgängliggörande, ökad digitaliseringstakt och finansiering. I maj blev det klart att DST:s inspel i Vetenskapsrådets behovsinventering för forskningsinfrastruktur gick vidare vilket innebär att VR ser digitalisering och tillgängliggörande som en viktig infrastruktur. DST har tillsammans med forskare i Lund arbetat med en ansökan till projektutlysningen. Det är både roligt och viktigt att universitetsbiblioteken tillsammans med forskare inom området kunnat samarbeta för att lyfta området som en forskningsinfrastruktur. DST har också undersökt möjligheter för ett samarbete med Google Books för massdigitalisering. Liknande samarbeten finns hos andra europeiska bibliotek och universitetsbiblioteken inom DST har inlett en dialog med Google för att undersöka om detta vore en framkomlig väg även för det svenska trycket. Här återstår det dock fortfarande många frågor att undersöka gällande bland annat tillgängliggörande, juridik och logistik.

Kompetensdelning inom fältet mediaförsörjning

Arbetet med mediaförvärv på forskningsbibliotek är komplext. Marknadens aktörer i form av vetenskapliga förlag och leverantörer av informationstjänster förändras ständigt, liksom prismodeller, valutakurser, utbudet av ramavtal och krav på upphandlingar. Trots komplexiteten finns endast ett fåtal konferenser för mediastrategiskt arbete på forskningsbibliotek. För att råda bot på det har digitala kompetensutvecklingstillfällen arrangerats av mediaavdelningarna på universitetsbiblioteken i Lund, Uppsala och Göteborg. Teman för året har rört prissättning och villkor för e-böcker, strategier kring köp och tillhandahållande av referenslitteratur och nationellt samarbete kring tryckta samlingar. Uppslutningen har varit god, mellan 50–60 bibliotekarier har deltagit vid varje tillfälle.

AI för ökad synlighet av äldre kortkataloger

För att förbättra sökbarhet och tillgänglighet för materialet i den största av universitetsbibliotekets kortkataloger, Katalog -1957, pågår ett längre projekt för att göra Katalog -1957 sökbar i lokal söktjänst och i den nationella katalogen Libris. Under året har kortkatalogen skannats och ett visningsgränssnitt för granskning av katalogkorten har tagits fram. Metoder har utvecklats för att med hjälp av AI-tjänster och lokala modeller maskinellt tolka de skannade korten och matcha mot poster i Libris och andra kataloger. Testerna visar på goda resultat där cirka 40 procent av korten matchas mot befintliga poster i Libris som då kan berikas med vårt bestånd.

Samarbetet med motsvarande projekt vid universitetsbiblioteken i Lund och Uppsala har resulterat i ett aktivt utbyte av metoder och tekniska lösningar. Projekten presenterades gemensamt vid den nationella konferensen Librisdagen 2024 vid Kungliga biblioteket i december.

Ramverk för bevarande och gallring

Göteborgs universitetsbibliotek är aktiva både i styrgrupp och arbetsgrupp i det nationella samarbetet [Nationellt ramverk för bevarande och gallring](#). Syftet med ramverket är att säkra forskningsinfrastrukturen av tryckt material genom samverkan kring samlingar och kontrollerad gallring. 38 lärosätes- och specialbibliotek är nu anslutna. Arbete pågår med att etablera samarbetsformer och identifiera miniminivåer för antal exemplar av tryckt material inom olika kategorier som ska bevaras på biblioteken. Inriktningen är att det ska utmynna i "branschnyckeltal" som ska kunna fungera som riktlinje för alla svenska bibliotek.

Intresset har varit stort för den omfattande samlingsanalys som genomförts i projektet. I oktober höll arbetsgruppen i ramverket i ett seminarium på Bibliotekshögskolan där statistik och fakta om biblioteksbeståndet i landet presenterades tillsammans med en analys av hur stor andel material som finns på biblioteken, men inte är synligt i Libris.

Internationella gruppen

2024 har varit ett intensivt år med internationella utbyten. I maj arrangerade universitetsbiblioteket för andra gången en *Erasmus Staff Week*, där UB tog emot 15 engagerade kollegor från olika Erasmus-länder i Europa. Temat var "Bibliotekariens undervisningsmetoder och pedagogiska färdigheter i användarmöten". Veckan fokuserade även på kollegialt lärande och UB:s stöd till personer med läsnedsättning.

Biomedicinska biblioteket har under året haft ett Erasmusutbyte från Argentina och tagit emot ytterligare två utbytesbibliotekarier från Italien. Dessutom gästades Humanistiska bibliotekets avdelning för musik och dramatik av en bibliotekarie och arkivarie från Turkiet. Internationella gruppen på UB har noterat en viss ökning av förfrågningar om utbyten under året.

Hållbar utveckling

Minskade utskrifter i samband med bokbeställningar

Rutinen för biblioteksanvändares bokbeställningar har rationaliserats under året. Processen med skrifter av enskilda bokbeställningar har förändrats på flertalet av våra bibliotek till ett uttag av en samlad plocklista av beställningar. Det är en besparing av en stor mängd pappersark liksom en specialskrivare för denna enskilda uppgift.

Färre publika datorer och återanvändning av möbler

Användningen av publika datorer i bibliotekets lokaler har setts över och vid låg användning rationaliserats dessa bort till förmån för laddstationer för bärbara datorer. Förbättringar i studiemiljöer har genomförts med återanvänd inredning och genom att klä om befintliga möbler.

CIS-verktyget och trendutveckling

När det gäller utsläpp har universitetsbiblioteket minskat totalen från 1,5 kiloton 2021 till 1,3 kiloton 2024. Av 1,3 kiloton står kategorierna *Varor* för 55 % och *Tjänster* för 40 %. *Transporter* (2 %), *Mat och logi* (3 %) utgör en mycket liten del av universitetsbibliotekets utsläpp.

Procent i parentes visar utveckling från 2019 till 2024:

- **Tjänster (-3 %):** Största utgiften inom kategorin är elektronisk media på 72 % (jämfört med 2019, 77 %).
- **Varor (+13 %):** I denna kategori är den största utgiften publiceringsavgifter APC (Article Processing Charges) på 71 % (jämfört med 2019, 20 %).

Sammanhållen organisation, attraktiv arbetsplats och studiemiljö

Arbetsmiljö och kompetensförsörjning

Antalet årsarbetare i medeltal på universitetsbiblioteket har ökat från 180,1 årsarbetare år 2023, till 183,8 årsarbetare i medeltal för år 2024. Till största del kan denna ökning hänföras till tillfälliga anställningar som finansierats med externa medel, till exempel fondmedel och ersättning för att hålla studieplatser på Samhällsvetenskapliga biblioteket på Vasagatan öppna. Till viss del beror också ökningen på att några vakanser orsakade av föräldraledighet och långtidssjukskrivning, inte tillsattes under 2023 men som under 2024 bemannades igen.

Majoriteten av de anställda inom universitetsbiblioteket tillhör personalkategorin bibliotekspersonal. Antalet årsarbetare i medeltal i kategorin har ökat från 144, år 2023, till 147,6 årsarbetare i medeltal för 2024. Ökningen kan kopplas till de tillfälliga anställningarna finansierade med externa medel. Andelen teknisk personal har minskat med 0,6 årsarbeten, bland annat på grund av en vakans inom teamet för IT-utveckling. I kategorin finns fortsatt en långtidssjukskrivning som påverkar antalet årsarbeten. Personalkategorin administrativ personal har ökat med 0,5 årsarbetare då en anställning inom digitaliseringsteamet tillsattes som varit vakant inom enheten en längre tid.

Sett över perioden 2020–2023 har antalet årsarbetare i medeltal på universitetsbiblioteket varierat mellan 177–180. Under 2024 har antalet årsarbetare ökat till 183,8 vilket till största delen har sin förklaring i de tillfälliga anställningar som tillsatts under året med externa medel. Andelen bibliotekspersonal har varit i stort sett konstant över hela perioden, omkring 80 %. Andelen administrativ personal och teknisk personal ligger också i stort sett på samma nivåer som tidigare år, cirka 12 % respektive 7,5 %.

Kön

På universitetsbiblioteket totalt, sett till antalet årsarbetare i genomsnitt 2024, utgör 69 % av medarbetarna kvinnor och 31 % män.

Det är i den största personalkategorin, bibliotekspersonal, som denna fördelning är mest markant. De senaste åren, 2020–2023, har fördelningen mellan kvinnor och män varit ganska konstant, 70 % kvinnor och 30 % män. Under 2024 har fördelningen förändrats något; 73 % kvinnor och 27 % män.

Personalomsättning

Under 2024 har Göteborgs universitetsbibliotek haft en personalomsättning på 8 %. I denna siffra ryms våra studentmedarbetare (18 stycken inom personalkategorin administrativ personal) som är anställda terminsvis. Exkluderat studentmedarbetarna är personalomsättningen för år 2024, 3,1 %. Personalomsättningen för föregående år, 2022 och 2023, har varit högre: 13 %, exkluderat studentmedarbetarna är personalomsättningen 6,3 % för båda dessa år.

Mer än hälften av de medarbetare som har slutat under 2024 har slutat på grund av ålderspension. Ett mindre antal av tillsvidareanställd personal byter varje år till andra anställningar utanför universitetsbiblioteket, vilket anses vara normalt.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron på universitetsbiblioteket har minskat under 2024 från 4,63 % (2023) till 4,49 % (2024). Det är framför allt långtidsfrånvaron som minskat under 2024 medan korttidsfrånvaron har ökat något.

Orsaken till att långtidsfrånvaron minskat från 2,22 % till 1,78 % mellan åren 2023 och 2024 är att fler av de långtidssjukskrivna i högre grad ändå arbetar i någon omfattning, det vill säga de är partiellt sjukskrivna, samt att antalet medarbetare med mer än 60 dagars sjukfrånvaro minskade från 10 till 9. Genom anpassningar, till exempel tillfälligt förändrade arbetsuppgifter, distansarbete, kan vi som arbetsgivare hjälpa medarbetare som blivit sjukskrivna att återgå i arbete snabbare i en lägre omfattning och ta tillvara den arbetsförmåga som finns trots sjukskrivning.

Korttidsfrånvaron har ökat från 2,49 % under 2023 till 2,71 % under år 2024, vilket får anses vara en normal variation över åren.

Utmaningar med kompetens

AI-utvecklingen har som bekant tagit fart under 2024 och behovet av kompetensutveckling inom området är stort. Den utbildning för personal som startades upp under hösten 2023 fortsatte under våren 2024. Kursen skapades av UB i samarbete med Chalmers.

En annan digital utmaning finns på arkivsidan. UB har två stora person- och föreningsarkiv, ett på KvinnSam och ett på handskriftsavdelningen. Vi får alltmer förfrågningar om att ta emot digitala arkiv, det vill säga hårddiskar, USB-minnen och andra elektroniska bärare. I dag saknas kompetens inom UB för att ta emot, lagra och tillgängliggöra denna typ av material.

Rekrytering av systemutvecklare är fortsatt en utmaning för UB, eftersom det är stor efterfrågan av denna typ av kompetens på arbetsmarknaden och svårt för universitetsbiblioteket att konkurrera vad gäller löneläget. Systemutvecklarnas kompetens är strategiskt viktigt för bibliotekets verksamhet och användare, eftersom det behövs för att upprätthålla och utveckla biblioteksspecifika system och digitala tjänster.

Strategiskt kompetensarbete

Det strategiska arbetet med kompetensfrågor som startades upp 2023 har fortsatt under 2024. Kompetensgruppen på universitetsbiblioteket arbetar utifrån ARUBA-metoden och har tagit fram både en långsiktig strategisk plan och en treårig handlingsplan för kompetensarbetet. Under året har UB arbetat med omvärldsbevakning och genomfört en kompetensinventering för att samla in kompetensbehov från verksamheten. Inventeringen har gjorts i form av en enkät som skickats ut till teamledare och chefer. Kompetensinventeringen ger en tydlig vägledning till kompetensbehov på kort och på längre sikt. Inventeringen visade tre tydliga kompetensbehov som UB kommer satsa kompetensutvecklingsinsatser under 2025: AI, Öppen vetenskap och projektledning/förändringsledning. Den genomförda kompetensinventeringen pekar också på att UB skulle behöva se över de administrativa arbetsuppgifterna som tenderar att öka. UB står också inför en del pensionsavgångar de kommande åren och ser därigenom behov av kompetensöverföring till ny personal.

UB har under året identifierat behov av att kompetensutveckla teamledare vad gäller ledning och verksamhetsutveckling och påbörjat ett arbete med att uppnå tydlighet och transparens i karriär- och utvecklingsvägar för universitetsbibliotekarier, bland annat för att kunna behålla personer som kan agera förändringspiloter. För att få plats med nya kompetenser har UB under året arbetat med

antipiloter, det vill säga hitta aktiviteter som kan prioriteras bort. Arbetet med antipiloter fortsätter under 2025.

Likabehandling

Universitetsbiblioteket har genomfört en enkät för att undersöka risker för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller repressalier. Enkäten hade en svarsfrekvens på 73 procent. Resultatet i enkäten visade över lag att det finns få risker för diskriminering. En återkommande kommentar i fritextfälten i enkäten var att personalgruppen på universitetsbiblioteket är mycket homogen. Det fanns funderingar kring hur det påverkar vår service gentemot våra användare men också hur arbetsgruppen påverkas av detta. Med anledning av detta har det anordnats workshop om privilegier på Samhällsvetenskapliga biblioteken och Humanistiska biblioteket. Workshopen gick ut på att bli medveten om sina egna privilegier för att kunna förstå de vi möter på vår arbetsplats.

På Biomedicinska biblioteket finns det utmaningar med den fysiska tillgängligheten för besökare. Det är svårt att ta sig mellan våningarna för den som exempelvis har en funktionsnedsättning. White arkitektur har påbörjat en tillgänglighetsutredning under hösten för att få ett helhetsgrepp om vilka åtgärder som behövs för att göra biblioteksbyggnaden tillgänglig.

Kärnan i arbetet med service till personer med läsnedsättning är användarmöten. De syftar till att lära studenter och personal med läsnedsättning hur man lyssningsläser för att självständigt kunna tillgodogöra sig litteratur. Personer som bedöms uppfylla kraven för talbokstjänsten Legimus får hjälp med ett konto. Läsnedsättningsgruppen på UB ger en instruktion i att använda tjänsten, samt hjälp med övriga program som de behöver, som talsyntesprogram, förstoringsprogram eller program som hjälper till med stavning och enklare grammatik. Studenter som har NAIS-besked får introduktion till det stödet. Under delar av höstterminen gjordes en enkätundersökning bland studenterna som fick sin introduktion via Zoom för att undersöka hur de upplever detta. Studenterna gav introduktionerna ett väldigt högt betyg. Manualer har även tagits fram för att underlätta situationer där tekniken kan vara utmanande vid handledning i Zoom.

UB organiserade också drop in om talböcker, föreläsningar om studieteknik för nya studenter, fördjupning om studieteknik och lyssning, lyssningsläsning (samarbete med Enheten för akademiskt språk och skrivande), programvaror inom vårt område samt vilket stöd som finns att få i arbetslivet vid en funktionsnedsättning (samarbete med Arbetsförmedlingen och hjälpmedelsföretaget ICAP). Syftet med dessa arrangemang är att fördjupa kunskapen och friska upp minnet från introduktionsmötena, så att studenterna blir mer kompetenta i att använda sina kompensatoriska verktyg.

Under 2024 har arbetsgruppen också haft en hel del utåtriktad verksamhet. Medlemmar ur arbetsgruppen har medverkat på Stadsbibliotekets dyslexivecka som en del i breddad rekrytering, vilket kan nå potentiella studenter med funktionsnedsättning. Arbetsgruppen har även deltagit i den allmänna debatten om Legimus, vilket bland annat resulterade i en medverkan på panelsamtalet i Myndigheten för tillgängliga mediers konferens om tillgänglig läsning i högre utbildning och en intervju i tidningen Universitetslärares.

Ekonomi

Vad gäller ekonomi skedde en del förändringar inför 2024. Det negativa myndighetskapitalet som vid utgången 2023 uppgick till -44 mnkr nollställdes. En ny styr- och finansieringsmodell implementerades vilket bland annat ger sig i uttryck av att universitetsbiblioteket särskiljer budget för drift respektive

media och publiceringsavgifter, då de har olika finansieringslogik. Universitetsbibliotekets ram utökades för att motsvara en budget i balans.

Det ekonomiska resultatet uppgår till +4,4 mnkr för 2024 som helhet. Driftbudget gick med överskott om +3,2 mnkr och media och publiceringsavgifter således med cirka 1,2 mnkr vilket kan hänföras till en fördelaktig valutakurs vid betalningstillfälle jämfört med budgeterad valutakurs. Överskottet vad gäller drift innefattar i stora drag lägre avskrivnings- och bevakningskostnad, totalt 1,2 mnkr. Dessutom har den reserv som överbibliotekarien haft budgeterad ej utnyttjats om 0,5 mnkr utan sparas till behov under kommande strategiperiod. Intäktssidan har också ett positivt utfall där bland annat fjärrlånekompensationen varit högre än budget.

tkr	Resultat 2023	Budget 2024	Resultat 2024
UB totalt	-26 200	0	4 400

Drift

Drift	Budget 2024	Bokslut 2024
tkr		
Ramtilldelning	216 000	216 000
Anslag	575	575
Försäljning av tjänst	4 400	5 400
Övriga projektbidrag och ersättningar	4 325	4 325
Summa intäkter	225 300	226 300
Personalkostnader	-142 000	-142 500
Övriga driftskostnader	-23 200	-21 700
Lokalkostnader	-56 200	-55 700
Avskrivningar	-3 900	-3 200
Summa kostnader	-225 300	-223 100
Resultat drift	0	3 200

Personal

Utfallet för lönekostnader (exklusive förändringen av semesterlöneskulden) blev nästan i paritet med budget vilket är positivt då en, till enheterna ej utfördelad, obalans fanns vid ingången av 2024 om cirka 2 mnkr. Detta har åstadkommit främst av ännu ej återbesatta vakanser samt en i övrigt restriktiv hantering. Projekt som tillkommit under året har främst finansierats av externa medel.

Lokaler och övriga kostnader

Lokalhyreskostnaderna ökade med cirka 5 % mellan åren 2023 och 2024 vilket var budgeterat. I övrigt har kostnaderna hållit sig inom budget förutom ett tillfälligt positivt överskott vad gäller bevakningskostnader som uppstått under en övergångsperiod i hanteringen av GU:s nya avtal.

Enheten GU fastighet och hållbar utveckling har gjort goda förhandlingar med Akademiska hus under året gällande evakueringskostnader av de två skyddsrummen på Humanistiska biblioteket. Arbetet har påbörjats vilket ger en positiv ekonomisk påverkan på 2024, då befarade kostnader i stället betalats av Akademiska hus. Det stora arbetet kommer dock att ske under våren 2025 och evakueringsprojektet ska vara klart till sommaren 2025.

Investeringar

Investeringsramen för 2024 uppgick till 3,2 mnkr där 2,9 mnkr utnyttjats. Vissa investeringar skedde senare delen av 2024 vilket gav en förskjutning av avskrivningskostnader till nästkommande år. Cirka 1 mnkr har använts för utbyte av datorer enligt plan, både offentliga och till personalen. Studiemiljöer har förbättrats vilket även innefattat akustikförbättrande åtgärder. En del av årets utrymme omfördelades till inköp av kompakthyllor till befintliga depåer vilket skedde under hösten. Detta som en del i det stora evakueringsarbetet som görs för att tömma skyddsrummen på Humanistiska biblioteket.

Media och publicering

Media och publicering	Budget 2024	Bokslut 2024
tkr		
Ramtilldelning	80 000	80 000
Fonder	800	1 400
Övriga intäkter	900	900
Summa intäkter	81 700	82 300
Publiceringsavgifter	-37 500	-37 100
E-media	-37 200	-37 800
Tryckt media	-7 000	-6 200
Summa kostnader	-81 700	-81 100
Resultat media och publicering	0	1 200

Media och publiceringskostnaderna 2024 var beräknade till cirka 82 mnkr och resultatet är cirka 1,2 mnkr. Detta kan jämföras med en kostnad om 80 mnkr för 2023. Det positiva överskottet handlar främst om valutakurssvägningar då drygt 80 % av transaktionerna sker i utländsk valuta. Ett något högre fonduttag än budgeterat har gjorts under året vilket omsatts i mediainköp. En förskjutning har skett mot publiceringskostnader senaste åren vilket fortsätter 2025 där publiceringsavgifter betydligt överstiger e-media (se avsnitt om informationsförsörjning).

Balanserat kapital

Underskottet som universitetsbiblioteket haft sedan 2021, vilket framför allt berott på de ökade kostnaderna för media och tillkommande kostnader för publicering (APC), uppgick vid utgången av 2023 till -44 mnkr men har nu reglerats av Universitetsstyrelsen och balanserats till 0. Detta innebär att resultatet för 2024 om +4,4 mnkr kommer att utgöra det egna kapitalet vid ingången av 2025. Drift respektive media och publiceringsavgifter hanteras enligt olika logiker där media och publiceringsavgifter är tänkt att balanseras mellan åren medan driftskapitalet kan byggas upp över tid.

Avslutande ord

Styrning och finansiering

I Björn Brorströms utredning av universitetsbibliotekets styrning och finansiering rekommenderades universitetet att göra en jämförelse av biblioteken inom SLUGU universiteten. Marie Demker, professor i statsvetenskap, fick uppdraget att genomföra jämförelsen. Demker kunde konstatera att det varit mycket svårt att just jämföra bibliotekens verksamhet, då de är integrerade i sina lärosäten och olika historiska och lokala faktorer påverkar den verksamhet som bedrivs. Men hon finner att Göteborgs universitetsbibliotek bedriver en god verksamhet och att den är rimlig både till sin omfattning och kostnad. I rapporten föreslår Demker bland annat att universitetsbiblioteket ska genomföra en konsekvensanalys av att införa en funktionsorienterad organisation. Under hösten beslöt biblioteksstyrelsen att en sådan konsekvensanalys skulle startas upp. Analysen ska rapporteras till biblioteksstyrelsen i september 2025.

Demkers rapport synliggör också särskilda utmaningar som följer av att vara ett universitetsbibliotek som det vid Göteborgs universitet. Bland annat lyfter hon att bibliotekets publika ytor skapar stora kostnader för ytor där brukaren inte är universitetsbibliotekets personal. Hon lyfter också det faktum att biblioteken främst vid universiteten i Lund, Uppsala och Göteborg har samlingar som är av nationellt värde och att det är särskilt resurskrävande att inte bara bevara utan också att tillgängliggöra dem till exempel genom digitalisering. Demker lägger däri på perspektivet av den pågående övergången till ett öppet vetenskapssystem där forskningen och dess resultat ska vara så fritt och öppet tillgängliga som möjligt.

Utmaningar med lokalförsörjning

Som tidigare nämnts står universitetsbiblioteket fortsatt inför en utmanande period med utrymmesbrist för boksamlingarna, men också ökade lokalkostnader, byggandet av Västlänken och andra stora fastighetsprojekt som stör pågående verksamhet i våra lokaler. Störningarna pågår på många håll och är så omfattande att UB har evakuerat en fastighet samt gör åtgärder för att minska påverkan för personal och besökare på en annan. Detta medför en osäkerhet kring vilka lokaler som behövs då omfattningen av störningarna fortfarande är oklar.

Bibliotekskansliet, Enheten för digitala tjänster och Samhällsvetenskapliga biblioteket har fortsatt varit evakuerade under 2024. Viss verksamhet pågår med tillfälliga studieplatser på Samhällsvetenskapliga biblioteket vid Vasagatan i samma lokaler som den ordinarie biblioteksverksamheten vanligtvis bedrivs. Lokalerna erbjuder studieplatser och bibliotekspersonal medan boksamlingar, utbildningslokaler, lässtudio och administration är kvar i evakueringslokalerna vid Föreningsgatan. Detta då Västlänkens byggnation på platsen stannade av, vilket medförde att störningarna var låga. Under 2025 är prognosen att störningarna kommer återuppstå och de tillfälliga platserna eventuellt blir obrukbara. Under kommande femårsperiod kommer tre av biblioteken fortsatt vara störda av Västlänken och ytterligare bibliotek kommer att påverkas av ombyggnadsprojekt, antingen i egen fastighet eller intilliggande. Till detta kommer utrymningen av skyddsrum som MSB har ålagt oss att tömma.

Universitetsbiblioteket har under året fortsatt utveckla bokmagasinet Depå Änggården. Det är ett välkommet bidrag för att möta utmaningarna kring platsbrist och skyddsrum, men har under 2024 tagit kraft och resurser i anspråk för att bygga upp och flytta material dit. Även under 2025 kommer UB att lägga kraft och resurser på att inreda lokalen ytterligare och flytta boksamlingar.

Mer långsiktigt för att lösa utrymmesbrist, frigöra skyddsrum och möjliggöra effektivisering av verksamheten har UB tillsammans med Enheten GU fastighet och hållbar utveckling undersökt möjliga framtida lokaler efter att Akademiska hus sagt nej till att bygga det planerade "Nya universitetsbiblioteket". I slutet av 2024 beslutade Biblioteksstyrelsen att tillsvidare stänga alternativen "ombyggnad" och "tillbyggnad" av Humanistiska biblioteket. Under 2025 läggs fokus istället på att utreda kostnader för ett möjligt alternativ att överta Riksarkivets nuvarande lokaler på Arkivgatan. Beslut från Riksarkivet om att lämna lokalerna är planerade till sommaren 2025, och UB har i uppdrag att se över hur man kan hantera de ökade kostnaderna det innebär med att lämna delar av nuvarande Humanistiska biblioteket och i stället förlägga samlingar och viss verksamhet till Arkivgatan.

I sin helhet innebär detta att universitetsbiblioteket behöver vara fortsatt flexibel i tillgången till och nyttjandet av lokaler för att kunna parera störningar, hantera värdefulla boksamlingar och utveckla verksamheten.

